

COMUNICAT DE PRESĂ

Roșia Montană.**Prezentarea șantierului de restaurare - „Casa parohială unitariană”.**

Vineri, 15 octombrie, Asociația ARA a organizat la Roșia Montană o prezentare publică despre beneficiile pe care le poate aduce unei comunități respectul pentru spiritul locului, parte fundamentală a mediului istoric. Prezentarea lucrărilor de restaurare a casei parohiale unitariene, inițiată de membrii asociației în anul 2009 a oferit prilejul de a explica cum poate fi păstrată și transmisă generațiilor viitoare autenticitatea prețiosului fond construit al Roșiei Montane. S-a insistat asupra rolului fundamental al aplicării acelor metode de restaurare care respectă practicile și materialele tradiționale locale.

Arhitectura locului face parte din patrimoniul arhitectural de neînlocuit al peisajului cultural exprimat de Roșia Montană. Semnificația acestui fond construit pentru mediul istoric al României este unică. Biserici, edificii publice, clădiri industriale, locuințe și anexe gospodărești poartă semnele particulare ale arhitecturii culte transilvănene filtrate în creuzetul spectaculosului fond vernacular al arhitecturii montane a Apusenilor. Acest patrimoniu a fost și este dramatic amputat: peste 150 de case au dispărut în urma demolărilor recente, iar substanța istorică a unor monumente este amenințată de false concepții de restaurare care „distrug prefăcându-se a construi”. Asociația ARA încearcă să atragă atenția celor responsabili asupra riscului de aneantizare a fondului construit istoric încă viabil al Roșiei Montane, care este o parte de neînlocuit a zestrei culturale a țării și în același timp o resursă cu adevărat consistentă și sănătoasă pentru dezvoltarea comunității pe termen nelimitat, pentru o dezvoltare durabilă. Acest patrimoniu trebuie revitalizat, refuncționalizat, reintergrat unei comunități care nu trebuie să dispară. Într-un cuvânt, SALVAT.

În acest spirit, Asociația ARA a inițiat în anul 2007 un program de salvare prin documentare, studiere, conservare și restaurare a construcțiilor istorice de la Roșia Montană. Au fost organizate școli de vară, au fost documentate douăzeci de monumente istorice, a fost publicat un prim volum de relevee de arhitectură și au fost desfășurate lucrări de salvare în

regim de urgență la două case parohiale. Execuția lucrărilor de restaurare a casei parohiale care a făcut obiectul prezentării din 15 octombrie a început în 2009. Până în momentul de față au fost finalizate intervențiile de consolidare și restaurare structurală, precum și lucrările de restaurare a suprafețelor arhitecturale exterioare. Exemplul casei parohiale unitariene a oferit un prilej de a ilustra caracteristicile arhitecturale ale construcțiilor istorice de la Roșia Montană, dar și pentru ilustrarea degradărilor specifice și a modului de acțiune necesară pentru remedierea lor. În același timp, proiectul de restaurare urmărește repunerea în uz a edificiului, exprimarea valorilor sale istorice și estetice și transmiterea acestuia în deplină autenticitate către generațiile viitoare.

Au fost ilustrate etapele necesare a fi parcurse în restaurare, de la documentare și cercetare a clădirii, la proiect și la punerea în aplicare. S-a insistat asupra naturii iterative a procesului de restaurare, care presupune continuarea investigațiilor directe asupra construcției pe parcursul execuției, când pot apărea urme și informații noi și relevante pentru stabilirea etapelor de transformare a clădirii de-a lungul timpului. Acest gen de informații impun revenirea asupra deciziilor luate în faza de proiectare și adaptarea lor la noul context. Asemenea particularități ale proiectului de restaurare au fost ilustrate la casa parohială unitariană prin descoperirea în timpul lucrărilor de consolidare a zidăriei de la nivelul parterului a amprentelor unor arce transversale, care divizau odinioară prăvălia de la stradă în trei travee.

S-a pus în lumină potențialul economic și social al patrimoniului construit și al acțiunilor de protejare și punere în valoare a construcțiilor istorice, mai ales atunci când aceste acțiuni sunt organizate cu resurse și mână de lucru locală. În virtutea acestui principiu, proiectul ARA - proiectat și pus în operă de membri ai asociației (arh. Virgil Apostol, arh. Ștefan Bâlici, Mihai Bâlici) - a antrenat și meșteri locali sau din împrejurimi, care încă mai practică meșteșuguri tradiționale (tâmplărie, fierărie, tinichigerie etc).

Prezentarea publică din 15 octombrie a.c. a restaurării casei parohiale unitariene de la Roșia Montană, împreună cu conferința de la Câmpina din 10 octombrie, face parte din seria acțiunilor inițiate de asociația ARA în această toamnă, orientate pentru salvarea patrimoniului arhitectural, pentru ilustrarea importanței acestuia ca resursă de preț pentru o reală dezvoltare durabilă a localității și a zonei, pentru informarea societății civile asupra potențialului de activare economică și socială al patrimoniului cultural de la Roșia Montană.

dr. Monica Mărgineanu Cârstoiu
Președinte ARA